

Verlag bijeenkomst

Professie en ruimte

Datum 23 april 2012

Locatie Goed Werk Hub, Den Haag

Op 23 april 2012 vond in de Goed Werk Hub de bijeenkomst *Professie en verbinding* plaats in het kader van de reeks *Beroepstrots van de rijksambtenaar*.

Onder leiding van choreograaf **Klaus Jürgens** en procesbegeleider **Ton Knoester** gingen de deelnemers aan de slag met verschillende oefeningen uit de theater- en danskunst.

De Goed Werk Hub, een initiatief van de Stichting Beroepseer, is een laagdrempelig en sectoroverschrijdend knooppunt waar je kennis, ervaringen, analyses en ideeën met anderen kan delen en elkaar kunt ondersteunen bij concrete initiatieven.

In de grote zaal van het Korzo Theater vond tijdens deze bijeenkomst een ongewone ontmoeting plaats tussen twee werelden: van de kunst en van de (beleids)ambtenaar.

Onder begeleiding van Klaus Jürgens en Ton Knoester ging een diverse groep van rijksambtenaren aan de slag met het begrip ruimte. Jürgens is choreograaf en danser, Knoester is procesbegeleider, verhalenverteller en gepensioneerd ambtenaar van Rijkswaterstaat.

De ambtenaren waren afkomstig van de ministeries van Binnenlandse Zaken, Infrastructuur & Milieu, Defensie, Economische Zaken, Landbouw & Innovatie, Volksgezondheid, Welzijn & Sport, Financiën, Sociale Zaken & Werkgelegenheid en van uitvoeringsorganisaties als Rijkswaterstaat, de

belastingdienst, het KNMI en de Raad voor het Openbaar Bestuur.

In de eerste helft van de bijeenkomst begeleidde Jürgens de deelnemers bij allerlei oefeningen, gericht op het waarnemen van het eigen lichaam in de ruimte. Na wat opwarm- en ontspanningsoefeningen liepen de deelnemers rond in een cirkel in verschillende tempo's. Daarna kregen zij de opdracht slechts via oogcontact, dus zonder te praten, elkaar uit te nodigen samen op te lopen.

Ondanks dat de deelnemers kriskras door elkaar mochten lopen, bleven de meesten in een cirkel lopen. Volgens één van de aanwezigen hebben we allemaal toch behoefte aan een zekere structuur.

Tijdens de bijeenkomst nam Ton Knoester als procesbegeleider de tijd om na een oefening aan de deelnemers te vragen wat zij ervaren hadden, of ze die ervaring herkenden in hun werk en of ze die daarin konden toepassen.

Het non-verbale helpt om anderen te zien zonder oordelen

Naar aanleiding van de eerste oefeningen merkte iemand op dat hij zich normaal gesproken niet echt bewust is van zijn lichaam, omdat hij voornamelijk bezig is met denken. Veel anderen herkenden dit. Iemand anders zei dat “de oefeningen je helpen om contact te maken met jezelf, in je lijf te gaan zitten en van daaruit contact te maken met anderen”. Zij wilde dat actief gaan toepassen in haar werk. Weer een ander vond het mooi hoe het non-verbale haar hielp om anderen te zien zonder te oordelen.

Tijdens de uitvoering van de daarnavolgende opdracht plaatsten de aanwezigen zich in twee rijen tegenover elkaar. Door middel van oogcontact en gebaren gingen ze experimenteren met ruimte. Hoe dichtbij mag iemand komen? Wat voelt prettig en wat niet? De deelnemers vonden het opvallend om te ervaren hoe het bij elke persoon anders is. Het maakte hun erg bewust van hun persoonlijke ruimte en wat het betekent om te voelen waar die ligt.

Jürgens merkte op dat veel mensen zichzelf als open en toegankelijk zien, maar dat dat niet altijd met je gevoel hoeft te kloppen. Knoester adviseerde de deelnemers om daar de komende tijd in de werksituatie eens naar te kijken en mee te experimenteren.

In de tweede helft van de middag stond de manier centraal waarop we onszelf in de ruimte verhouden tot anderen. Vier dappere deelnemers kregen de opdracht zoveel mogelijk de aandacht te trekken van de rest van de aanwezigen die fungeerden als toeschouwers. Het publiek moest steeds de naam noemen van diegene die hen het meest opviel.

Leuke oefening maar wel confronterend

De vier “artiesten” probeerden in het begin de aandacht te trekken door gek te doen, te springen, te dansen en te verleiden. Zij ontdekten al snel dat ze daarmee niet lang de aandacht van het publiek vasthielden. Juist degene die op een gegeven moment stil ging zitten, trok de aandacht. Het was opvallend dat de artiesten geen geluid maakten om de aandacht van het publiek te trekken. Bij het uitleggen van de opdracht had Jürgens gezegd dat de oefening uit de traditie van mime afkomstig was. Alle vier hadden daarom verondersteld dat het waarschijnlijk niet toegestaan was deze middag geluid te produceren, terwijl dat niet het geval was.

Een mooi voorbeeld van hoe onze overtuigingen, aannames en waarheden ons soms belemmeren en hoe er ruimte kan ontstaan als we ons daar bewust van worden.

De artiesten vonden het leuk om de oefening te doen, maar ook wel confronterend. Je bent voor anderen ook aanwezig als je daar niet zo bij stil staat. In relatie tot het werk merkte één van de deelnemers op dat in een werkomgeving ook niet altijd degene die het hardst schreeuwt of het meest praat de meeste aandacht opeist. Jürgens voegde hier aan toe dat het van belang is om vanuit een strategie de lijn van een verhaal vast te houden. Als je helder en herkenbaar bent, zullen mensen eerder naar je luisteren en weten wat ze aan je hebben.

Applaus in ontvangst nemen

In de laatste oefening werd aan de deelnemers gevraagd één voor één op te komen, zich voor te stellen aan de groep en applaus daarvoor in ontvangst te nemen. De meesten vonden het spannend om dit te doen en kwamen tot een aantal rake inzichten over zichzelf.

De krachtigste indruk maak je als je dicht bij jezelf blijft. Vanuit je eigen

kracht kan je je positie en ruimte innemen. Iemand noemde bravoure als een element waarmee je dingen voor elkaar kan krijgen. Eén van de deelnemers vertaalde de oefening naar de werksituatie waarin hij soms een presentatie moet geven. Het liefst verkent hij, voordat de mensen binnenkomen, alvast de ruimte en gaat hij vooraan zitten op een plek waar hij zich prettig voelt. Dat geeft hem de rust en het vertrouwen om goed zijn verhaal te kunnen vertellen.

De deelnemers waren al met al erg enthousiast over de bijeenkomst. Contact maken met het lijf op een lichtvoetige, praktische wijze kan enorm helpen om goed of beter te communiceren en draagt zeker bij aan bekwaam, betrouwbaar en betrokken werken.

Maurits Hoenders

Redactie en foto's A. Gabrielli

www.beroepseer.nl